

مطالعه تطبیقی داستان حضرت آدم (ع) در متون عرفانی و مقایسه میزان تأثیرپذیری آن‌ها از متون

مقدس

فاطمه شکر دست^۱، طاهره سید رضایی^۲

۱- استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور

۲- استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور

چکیده

با توجه به اهمیت داستان‌هایی که ریشه در حقیقت دارند و اقبال نویسندگان و مخاطبان به آن‌ها در طول تاریخ، در این پژوهش بازتاب داستان خلقت حضرت آدم (ع) و حوا در متون عرفانی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. به این منظور از متون عرفانی نثر، کتاب‌های ارزشمند مرصادالعباد، کشف المحجوب و رساله قشیریه مورد توجه جدی تری قرار گرفته‌اند هر چند در ذیل برخی مباحث -گذرا- به کشف الاسرار، فیه ما فیه و روح الارواح نیز استناد شده است. در این پژوهش ابتدا اشارات مربوط به داستان حضرت آدم (ع) از سه متن یاد شده استخراج شده و سپس با یکدیگر و با قرآن و تورات مورد مقایسه و تطبیق قرار گرفته‌اند. این مقاله در سه موضوع اصلی خلقت آدم، گناه آدم و هبوط در زیرشاخه‌هایی چون خلقت حوا و عکس‌العمل ملائکه و ابلیس نسبت به آن‌ها، چند و چون گناهی که از ایشان سرزد و... بسط داده شده است. هدف اصلی از این پژوهش، مقایسه میزان نفوذ دو منبع اصلی این داستان یعنی قرآن و تورات در متون عرفانی -اسلامی است. می‌توان گفت در همه موارد بجز خلقت حوا و نحوه فریب خوردن آدم و حوا متون عرفانی ما با قرآن مطابقت دارد و البته در جزئیاتی چون نوع میوه و یا کالبد مار و طوس برای ابلیس نیز به داستان‌پردازی‌های تورات اقبال نشان داده شده است.

کلید واژه: داستان آدم و حوا، متون عرفانی، متون مقدس